

ZAŁĄCZNIK NR 1

KUJAWSKO-POMORSKI
URZĄD WOJEWÓDZKI
W BYDGOSZCZY

Afrykański Pomór Świń

co każdy właściciel gospodarstwa powinien wiedzieć

ZATRZYMAJ ASF

Afrykański pomór świń (ASF) to groźna, zakaźna oraz zaraźliwa choroba wirusowa świń domowych, świniodzików oraz dzików, podlegająca obowiązkowi urzędowego zwalczania.

Pierwsze przypadki w Polsce odnotowano w 2014 roku.

Wirus ASF

- Jest **wyjątkowo odporny** na czynniki środowiskowe
- Może przetrwać w mrożonym mięsie **nawet 1000 dni**, w surowym mięsie w temp. 4 st. C - 150 dni
- W odchodach świń w temperaturze pokojowej zachowuje **żywość przez 60-100 dni**, we krwi - 18 tygodni, w szpiku kostnym do 6 miesięcy
- **Zachowuje właściwości zakaźne** w gnijących tkankach przez 7-8 miesięcy

Pamiętaj

Ludzie nie są wrażliwi na zakażenie wirusem ASF. Wystąpienie choroby jest przyczyną poważnych strat ekonomicznych związanych z: padnięciami zwierząt, wypłatą odszkodowań, kosztami zwalczania, wstrzymaniem obrotu i eksportu świń oraz wieprzowiny, materiału biologicznego, produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego.

WAŻNE

Pomimo wielu prób dotychczas nie udało się opracować skutecznej szczepionki przeciwko ASF u świń i dzików.

Za ochronę stada przed ASF odpowiada właściciel gospodarstwa.

Jak rozprzestrzenia się ASF?

Najczęstszym sposobem zakażenia zwierząt jest bezpośredni lub pośredni kontakt ze zwierzętami zakażonymi. Rozprzestrzenianie się wirusa jest stosunkowo łatwe za pośrednictwem osób i pojazdów odwiedzających gospodarstwo, skażonego sprzętu i narzędzi, zwierząt mających swobodny dostęp do gospodarstwa (gryzonie, koty, psy), jak również przez skażoną paszę, wodę oraz skarmianie zwierząt odpadami kuchennymi (zlewkami), zawierającymi nieprzetworzone mięso zakażonych świń lub dzików.

Główny rezerwuuar wirusa w środowisku naturalnym stanowi przemieszczanie się zakażonych dzików.

97%

Główne źródło nowych ognisk ASF to ludzie i środki transportu. Człowiek może nieświadomie przenieść wirusa na duże odległości!

WAŻNE

Obserwuj stan zdrowia świń, a o wszelkich niepokojących objawach natychmiast powiadom Lekarza Weterynarii

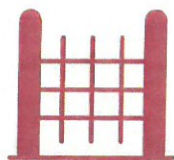
PAMIĘTAJ!

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zakazuje się dokarmiania dzików

Bioasekuracja

kluczowy element ochrony

Przestrzegaj zasad bioasekuracji także w magazynach, w których trzymana jest ściółka i pasza dla świń

1. Ogrodzenie gospodarstwa

- Szczelne ogrodzenie uniemożliwiające kontakt świń z dzikami
- Zabezpieczenie chlewni przed dostępem zwierząt domowych i dzikich
- Siatki ochronne w oknach i drzwiach budynku chlewni

2. Maty dezynfekcyjne

- Umieszczenie mat przed wejściami do chlewni
- Regularna wymiana płynu dezynfekcyjnego

3. Odzież ochronna

- Stosowanie odzieży ochronnej i obuwia zmiennego dla osób wchodzących do chlewni
- Pranie odzieży ochronnej w wysokiej temperaturze

Bioasekuracja

kluczowy element ochrony

Przestrzegaj zasad bioasekuracji także w magazynach, w których trzymana jest ściółka i pasza dla świń

4. Ograniczenie dostępu

- Zakaz wstępu osób postronnych do chlewni
- Prowadzenie rejestru osób wchodzących do pomieszczeń ze zwierzętami
- Prowadzenie rejestru środków transportu wjeżdżających na teren gospodarstwa

5. Gospodarka odpadami

- Właściwe przechowywanie i utylizacja odpadów
- Zabezpieczenie paszy przed dostępem zwierząt domowych i dzikich
- Nie wykorzystuj słomy z pól, na których mogły przebywać dziki

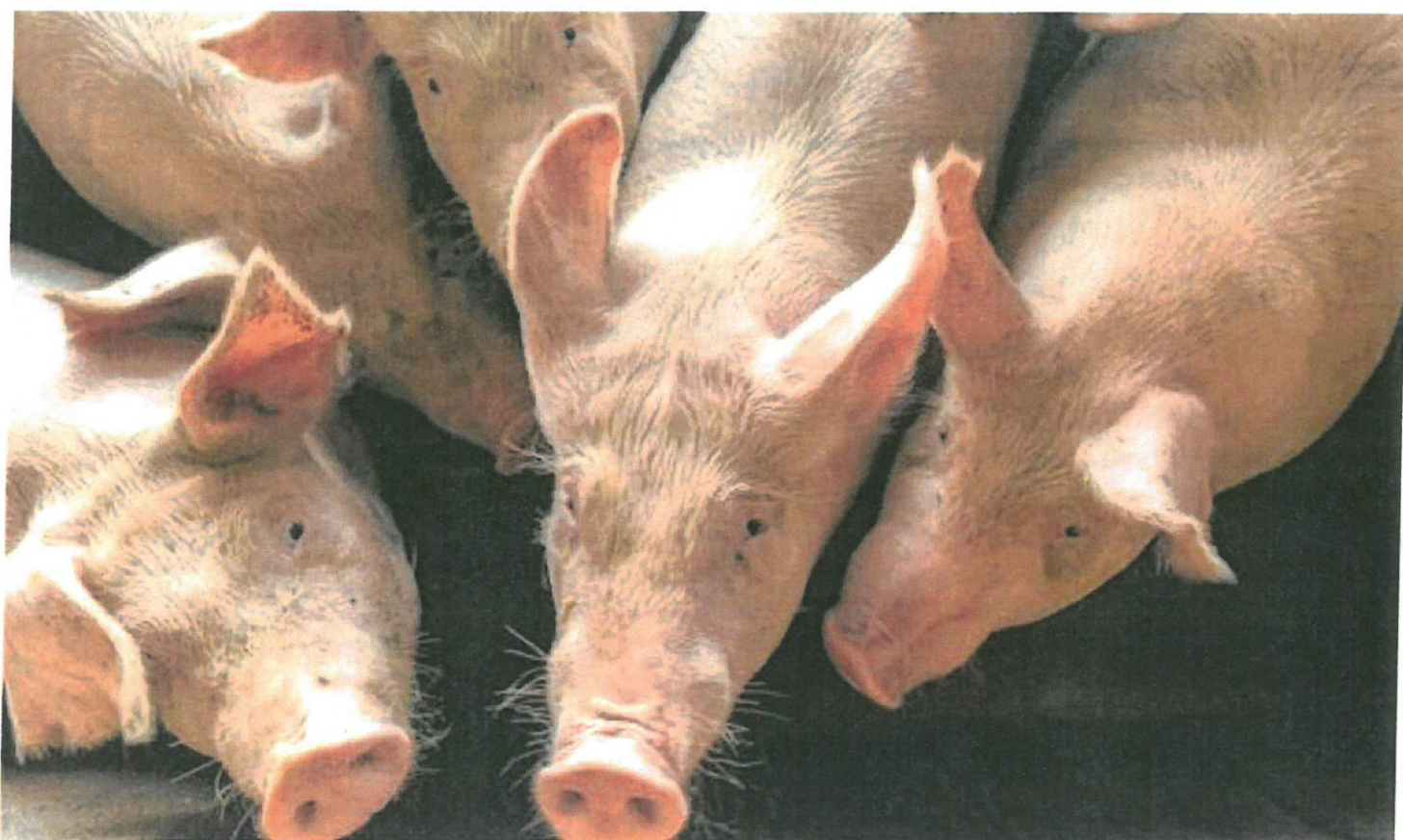

6. Czyszczenie i dezynfekcja

- Regularne czyszczenie i dezynfekcja pomieszczeń, narzędzi i pojazdów
- Stosowanie skutecznych środków dezynfekcyjnych-wirusobójczych
- Narzędzia i sprzęt służący do obsługi świń stosuj wyłącznie w swoim gospodarstwie, wyłącznie w budynku, w którym utrzymujesz świnie

PAMIĘTAJ!

- ▶ Oprócz standardowych, stosuj wzmocnione środki bioasekuracji jeśli Twój zakład znajduje się w obrębie obszarów objętych ograniczeniami I, II, III.
- ▶ O planie bioasekuracji, który obejmuje m.in. strefy brudne i czyste, procedury dezynfekcji, audyty wewnętrzne oraz programy podnoszenia świadomości personelu.

WAŻNE

Nie stosuj paszy niewiadomego pochodzenia, nie skarmiaj produktami pochodzenia zwierzęcego (w tym resztkami, czy zlewkami)

Przestrzegajmy dodatkowo prawa przyjętego w programach zwalczania ASF

Wygaszanie produkcji w chlewniach nie przestrzegających ustalonych zasad bioasekuracji

Ścisły nadzór nad obrotem świń

Zdecydowane ograniczenie gęstości populacji dzików

Aktywne poszukiwanie oraz utylizacja padłych dzików, w regionach występowania ASF

Zakaz wjazdu na teren gospodarstwa wszelkich pojazdów, a szczególnie samochodów zakładów mięsnych oraz firm utylizacyjnych

Zakaz wprowadzania na teren gospodarstwa upolowanych/padłych dzików lub wyposażenia służącego do polowań na dziki

Zrezygnowanie z uczestnictwa w polowaniach na dziki przez właścicieli i pracowników chlewni oraz lekarzy weterynarii sprawujących opiekę nad stadami świń

W obszarze III, II i I każdorazowe zgłoszenie padłej świni do Powiatowego Inspektoratu Weterynarii

PAMIĘTAJ!

Inspekcja Weterynaryjna przeprowadza kontrolę

Inspektorzy Inspekcji Weterynaryjnej kontrolują spełnianie wymagań bioasekuracji w gospodarstwach utrzymujących świnie.

Obserwuj zwierzęta i zgłaszaj objawy ASF u świń:

- Wysoka gorączka (do 41°C)
- Sinica skóry uszu, brzucha i boków ciała, wybroczyny, zaczerwienienie skóry
- Duszność, pianisty wypływ z nosa
- Biegunka, często z domieszką krwi
- Osowiałość, utrata apetytu
- Poronienia u loch
- Nagłe padnięcia świń

Zgłaszaj inne objawy u świń budzące Twój niepokój

Posiadaj dokumentację potwierdzającą zakup paszy i świń z wiarygodnych źródeł

Codziennie obserwuj!

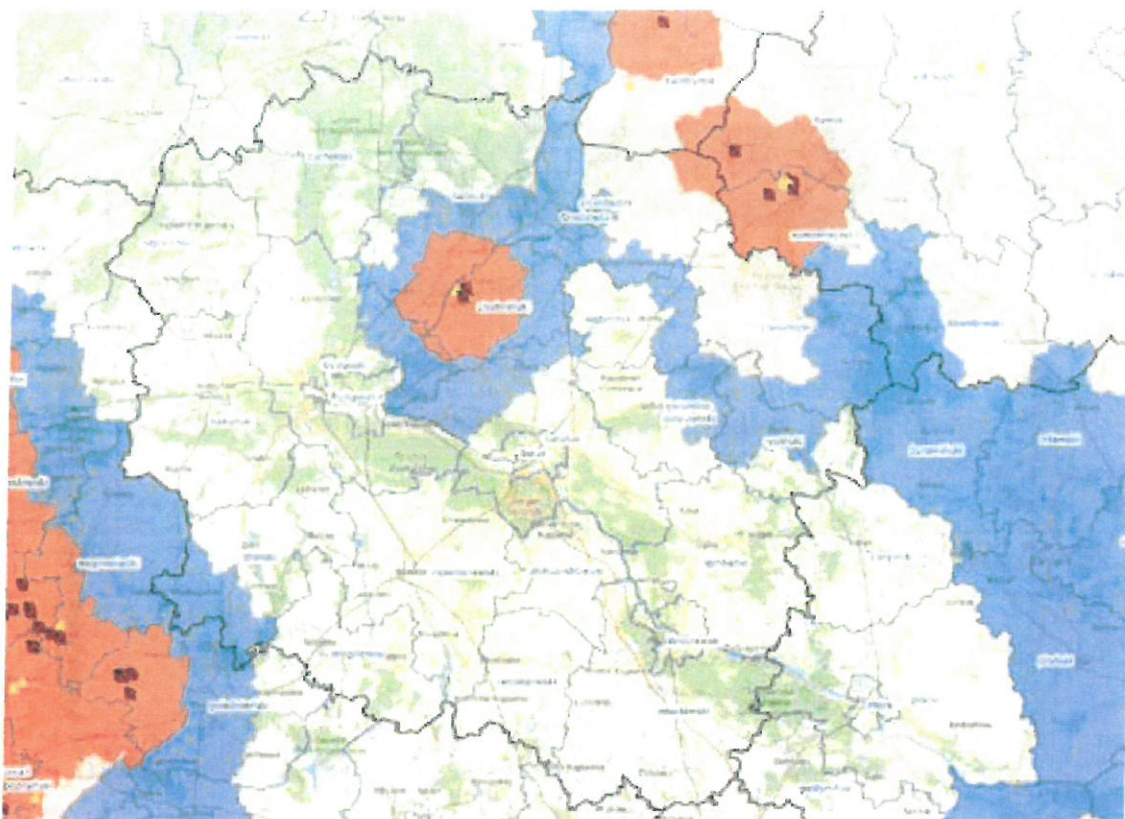
- Sprawdzaj stan zdrowia świń minimum 2 razy dziennie
- Zwracaj uwagę na apetyt i zachowanie zwierząt
- Mierz temperaturę ciała przy najmniejszych podejrzeniach
- Tylko badanie laboratoryjne może potwierdzić lub wykluczyć ASF

ZGŁOSIŁEŚ PODEJRZENIE ASF - CO DALEJ?

Po dokonaniu zgłoszenia - do czasu przybycia urzędowego lekarza weterynarii - posiadacz zwierząt zobowiązany jest do:

1. Izolacji i strzeżenia w gospodarstwie wszystkich przebywających tam zwierząt
2. Wstrzymania się od wywożenia, wynoszenia i zbywania produktów z gospodarstwa, w szczególności mięsa, zwłok zwierzęcych, środków żywienia zwierząt, wody, ściółki, nawozów naturalnych
3. Nie wywożenia z gospodarstwa materiału biologicznego (nasienia, komórek jajowych, zarodków)
4. Uniemożliwienia osobom postronnym dostępu do pomieszczeń lub miejsc, w których znajdują się zwierzęta podejrzane o zakażenie lub chorobę

Aktualne mapy obszarów objętych ograniczeniami dostępne są na stronie <https://bip.wetgiw.gov.pl/asf/mapa/>

Wyznaczają się następujące strefy

Strefa czerwona (obszar objęty ograniczeniami III):

- Zakaz przeprowadzania uboju świń w celu produkcji mięsa na użytek własny bez zgody Powiatowego Lekarza Weterynarii
- Zakaz organizowania targów, wystaw, pokazów i konkursów zwierząt z udziałem świń bez zgody Powiatowego Lekarza Weterynarii
- Zakaz prowadzenia działalności nadzorowanej w zakresie skupu świń lub pośrednictwa w obrocie świniami*
- Zakaz wyprowadzania świń z gospodarstwa bez zgody Powiatowego Lekarza Weterynarii

- Zakaz wprowadzania świń do gospodarstwa bez zgody Powiatowego Lekarza Weterynarii
- Zakaz przemieszczania przesyłek materiału biologicznego, produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, świeżego mięsa i produktów mięsnych, w tym osłonek, pozyskanych od lub ze świń poza obszary bez zgody Powiatowego Lekarza Weterynarii

Strefa różowa (obszar objęty ograniczeniami II):

- Zakaz przeprowadzania uboju świń w celu produkcji mięsa na użytek własny bez zgody Powiatowego Lekarza Weterynarii
- Zakaz organizowania targów, wystaw, pokazów i konkursów zwierząt z udziałem świń bez zgody Powiatowego Lekarza Weterynarii
- Zakaz prowadzenia działalności nadzorowanej w zakresie skupu świń lub pośrednictwa w obrocie świniami*
- Zakaz wyprowadzania świń z gospodarstwa bez zgody Powiatowego Lekarza Weterynarii
- Zakaz wprowadzania świń do gospodarstwa bez zgody Powiatowego Lekarza Weterynarii
- Zakaz przemieszczania przesyłek materiału biologicznego, produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, świeżego mięsa i produktów mięsnych, w tym osłonek, pozyskanych od lub ze świń poza obszary bez zgody Powiatowego Lekarza Weterynarii

*z wyłączeniem pośrednictwa bez wykorzystania obiektów budowlanych lub innych miejsc, będących w posiadaniu podmiotu prowadzącego taką działalność.

Strefa niebieska (obszar objęty ograniczeniami I)

- 1) Zakazuje się przeprowadzania uboju świń w celu produkcji mięsa na użytek własny bez zgody Powiatowego Lekarza Weterynarii

Jakie ograniczenia stosowane są w obszarze zapowietrzonym (minimum 3 km) i zagrożonym (minimum 10 km) obowiązujących wokół gospodarstwa, w którym wystąpiła choroba ASF?

Postępuj zgodnie z rozporządzeniem Powiatowego Lekarza Weterynarii lub Wojewody. Zawsze sprawdzaj aktualne przepisy dotyczące Twojego obszaru!

PAMIĘTAJ O ZASADACH CZYSZCZENIA

czyszczenie na sucho, mycie detergentem i płukanie wysokociśnieniowe, dezynfekcja powierzchni zewnętrznych pojazdów, dezynfekcja kabiny

Dezynfekcję obiektów inwentarskich należy przeprowadzać w systemie pomieszczenie puste-pełne

1. Przygotowanie budynku inwentarskiego do mycia i dezynfekcji

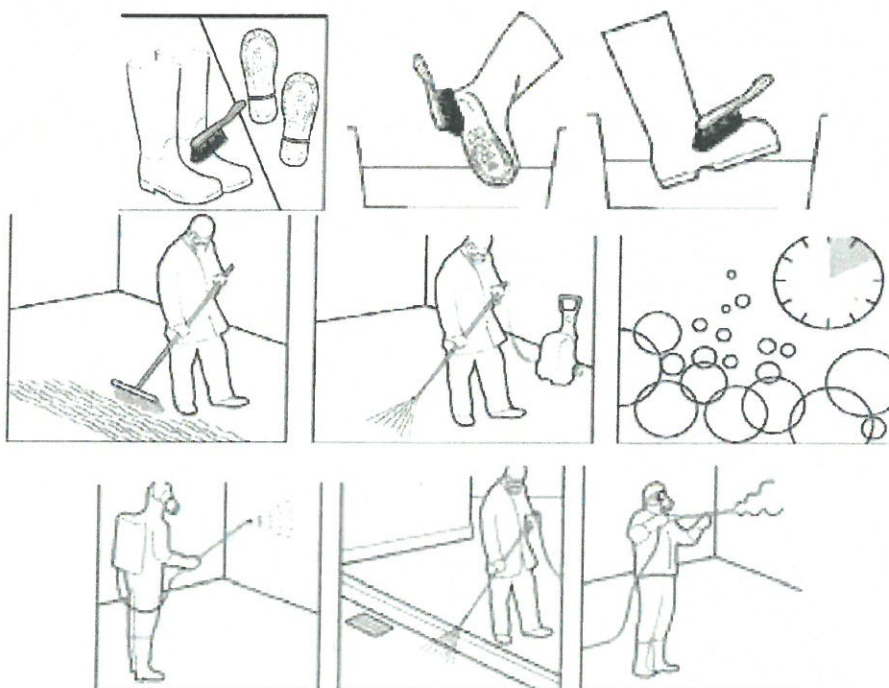
wyprowadzenie zwierząt z obiektu, usunięcie ruchomego wyposażenia, „czyszczenie na sucho” - usunięcie ściółki, odchodów, pozostałości paszy, pajęczyn i kurzu także z trudno dostępnych miejsc takich jak: szczeliny przy oknach, wentylacji, spodnie elementy karmideł i poideł

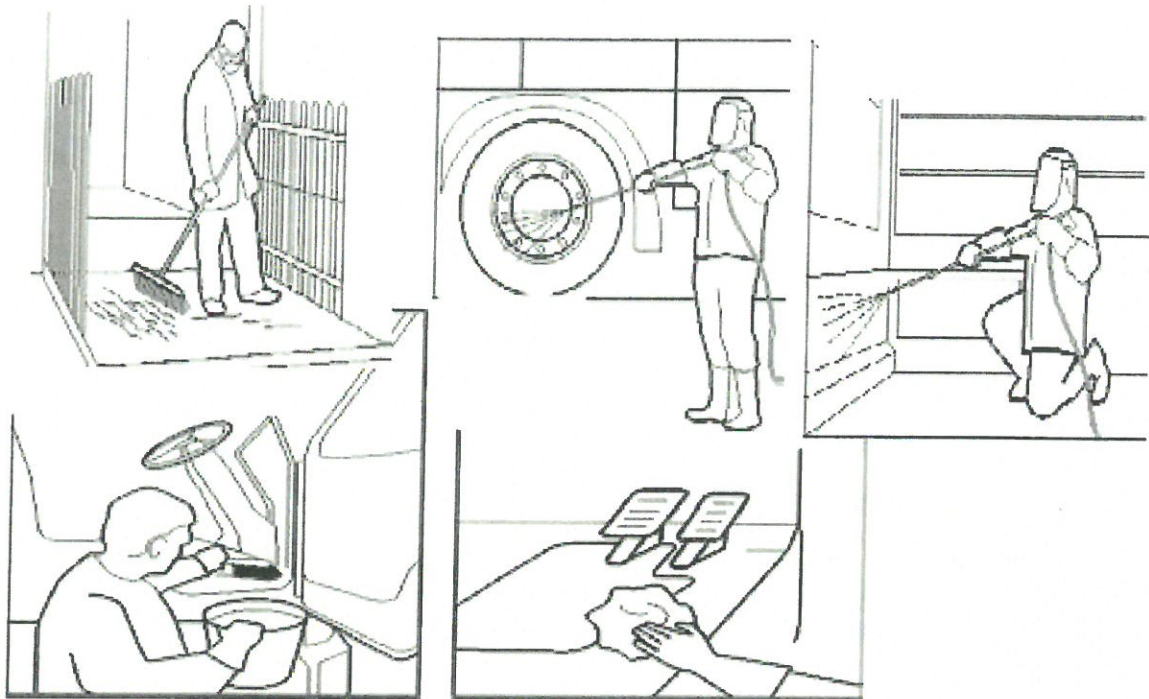
2. Mycie preparatem myjącym

namaczanie powierzchni zimną wodą przed zastosowaniem detergentów do mycia, pianowanie lub natrysk detergentem, usuwanie brudu strumieniem wody pod ciśnieniem

3. Dezynfekcja właściwa

powinna być przeprowadzana na suchej powierzchni, z uwagi na możliwość zmniejszenia stężenia preparatu, a tym samym zmniejszenia skuteczności działania stosowanego środka w przypadku dezynfekcji mokrej powierzchni

Środki transportu na obszarach objętych ograniczeniami:

- muszą być skonstruowane i utrzymywane w sposób zapobiegający wszelkim przeciekom
- muszą być oczyszczone i dezynfekowane niezwłocznie po każdym transporcie
- w stosownych przypadkach: dezynfekowane ponownie oraz każdorazowo wysuszone lub pozostawione do wyschnięcia lub poddawane dezynsekcji i deratyzacji
- oczyszczanie i dezynfekcja środków transportu muszą odbywać się zgodnie z instrukcjami lub procedurami określonymi przez właściwy organ z wykorzystaniem odpowiednich produktów biobójczych w celu zniszczenia właściwego czynnika chorobotwórczego choroby kategorii A oraz muszą być stosownie dokumentowane

W ciągu 48 godzin od przebywania w lesie nie wchodź do świń i nie wykonuj czynności związanych z obsługą świń

Zgłaszaj Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii znalezienie padłego dzika lub dzika żywego z objawami chorobowymi

Nie dotykaj zwłok padłych dzików

Sezonuj słomę i zboża przed ich podaniem świniom
(słomę 90 dni od zebrania, zboża min. 30 dni)

Nie skarmiaj świniom zielonki

PRZYPOMINAMY!

1. Stosuj zasady bioasekuracji
2. Obserwuj swoje stado
3. Reaguj natychmiast na podejrzane objawy
4. Przestrzegaj przepisów dotyczących przemieszczania świń

Zgłoszenie podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt do Powiatowego Lekarza Weterynarii jest obowiązkiem, którego niedopełnienie stanowi wykroczenie podlegające karze aresztu, ograniczenia wolności albo karze grzywny.

KONTAKTY ALARMOWE

Wojewódzki Inspektorat Weterynarii

tel. 52 339 21 00

Infolinia dot. ASF w Głównym Inspektoracie Weterynarii

tel. 22 623 20 89 tel. 22 623 17 17

KUJAWSKO-POMORSKI
URZĄD WOJEWÓDZKI
W BYDGOSZCZY

Więcej informacji

INFORMACJA DLA HODOWCÓW DROBIU

W związku z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków w Polsce hodowcy drobiu powinni zachowywać szczególną ostrożność i stosować odpowiednie środki bioasekuracji minimalizujące ryzyko przeniesienia wirusa grypy ptaków do gospodarstwa, w szczególności:

- 1. Przechowywać drób w izolacji od dzikich ptaków;**
- 2. Przechowywać paszę i ściółkę w pomieszczeniach zamkniętych lub pod szczelnym przykryciem, uniemożliwiającym kontakt z gryzoniami, dzikim ptactwem oraz ich odchodami;**
- 3. Karmić i poić drób w pomieszczeniach zamkniętych, do których nie mają dostępu ptaki dzikie i ich odchody;**
- 4. Stosować w gospodarstwie odzież i obuwie ochronne oraz po każdym kontakcie z drobiem lub dzikimi ptakami umyć ręce wodą z mydłem;**
- 5. Stosować maty dezynfekcyjne w wejściach i wyjściach z budynków, wjazdach i wyjazdach z gospodarstwa w których utrzymywany jest drób.**

Hodowco !!!

Pamiętaj o zgłaszaniu niezwłocznie do odpowiednich osób i instytucji (lekarz weterynarii prywatnej praktyki, powiatowy lekarz weterynarii, wójt/burmistrz/prezydent miasta) podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej drobiu

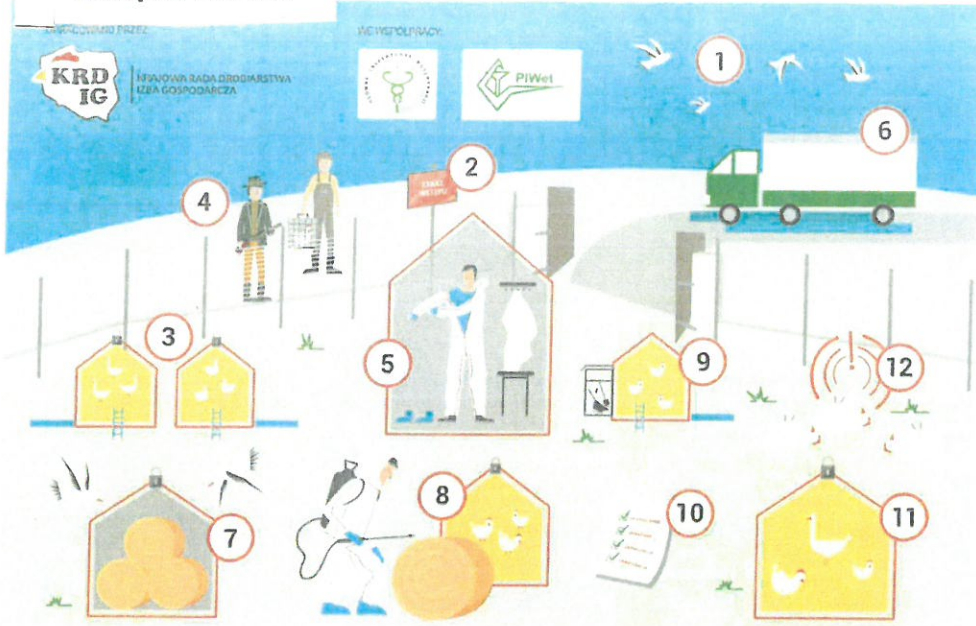
Objawy kliniczne wysoce zjadliwej grypy ptaków (HPAI) u drobiu

Zwiększona śmiertelność; znaczący spadek pobierania paszy i wody; objawy nerwowe: drgawki, skręt szyi, paraliż nóg i skrzydeł, niezborność ruchów; duszności, sinica, wybroczyny, biegunki, nagły spadek nieśności.

UWAGA

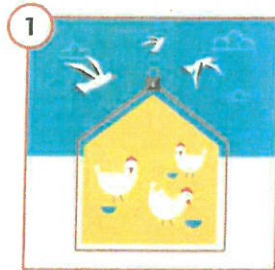
W przypadku gospodarstw utrzymujących więcej niż 350 sztuk drobiu średniorocznie istnieje obowiązek posiadania i wdrożenia planu bioasekuracji uwzględniającego profil produkcji gospodarstwa oraz co najmniej:

- a) podziału gospodarstwa na strefy „czyste” i „brudne” dla osób wykonujących czynności związane z utrzymywaniem drobiu
- b) procedur wprowadzania do gospodarstwa drobiu, pasz, ściółki, materiałów pomocniczych oraz sprzętu i urządzeń wykorzystywanych w chowie i hodowli
- c) procedur czyszczenia i dezynfekcji pomieszczeń, środków transportu i wyposażenia oraz higieny osób wykonujących czynności związane z utrzymywaniem drobiu
- d) procedur zwalczania szkodników
- e) procedur rozdziału poszczególnych stad drobiu oraz uniknięcia bezpośredniego lub pośredniego kontaktu drobiu z produktami ubocznymi pochodzenia zwierzęcego

Więcej informacji na www.krd-ig.com.pl

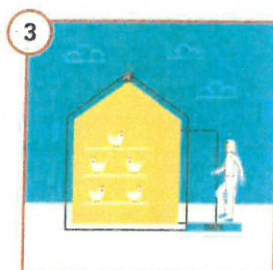
GRYPA PTAKÓW - CZY PRZESTRZEGASZ ZASAD BIOASEKURACJI?

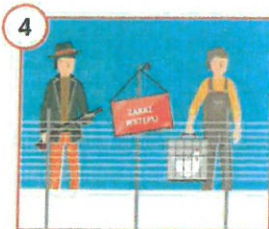
Zabezpiecz drób i paszę przed kontaktem z dzikimi ptakami!

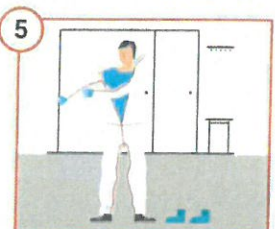
Pod żadnym pozorem nie pozwól, aby na fermie przebywały osoby nieupoważnione.

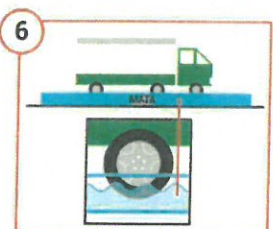
Pamiętaj o **matkach dezynfekcyjnych** i regularnie je nasączaj aktywnym środkiem odkażającym.

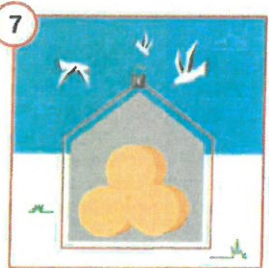
Wprowadź **zakaz wstępu** na fermę osobom mającym kontakt z innym ptactwem (np. właścicielom przydomowych kurników, czy myśliwym).

Pamiętaj, żeby zawsze zakładac **odzież i obuwie ochronne przed wejściem do kurnika** i zmieniać ją każdorazowo wchodząc do kolejnych budynków.

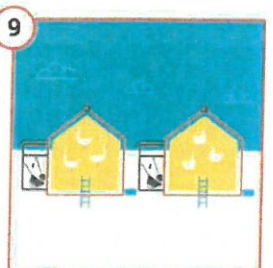
Wpuszczaj na fermę wyłącznie pojazdy z **odkażonymi** kołami.

Zadbaj o **zabezpieczenie ściółki**.

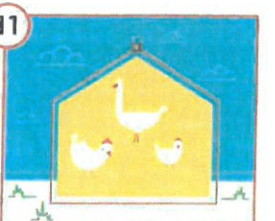
Pamiętaj o **dezynfekcji ściółki** przed wniesieniem do kurnika.

Zadbaj o **izolację każdego z kurników**, a także osobne żywienie i narzędzia.

Prowadź **rejestr działań** takich jak: oczyszczenie, odkażanie, dezynfekcja i deratyzacja.

Posiadasz tylko kilka sztuk drobiu? Dla ich bezpieczeństwa - **trzymaj je w zamknięciu**.

Zwiększona śmiertelność wśród drobiu, apatia, niechęć do paszy i wody, spadek niesności oraz objawy nerwowe (porażenie, skrzęty szyi, drgawki, biegunka, duszność) **Nie zwlekaj** - zawiadom powiatowego lekarza weterynarii!

DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 17 października 2023 r.

Poz. 2225

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia 9 października 2023 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie zarządzenia środków związanych z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków

Na podstawie art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2023 r. poz. 1075) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2022 r. w sprawie zarządzenia środków związanych z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków (Dz. U. poz. 768) w § 1:

1) w ust. 1 w pkt 2 lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) utrzymywanie drobiu, z wyłączeniem kaczek, gęsi i ptaków bezgrzebieniowych, w izolacji od dzikich ptaków,”;

2) w ust. 2:

a) wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„W gospodarstwach utrzymujących drób prowadzących działalność nadzorowaną, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. h oraz n ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, nakazuje się ponadto:”;

b) w pkt 1 we wprowadzeniu do wyliczenia skreśla się wyrazy „w przypadku wystąpienia zagrożenia epizootycznego –”,

c) w pkt 13 po wyrazie „posiadanie” dodaje się wyrazy „i wdrożenie”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: *wz. R. Romanowski*

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 kwietnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 716).

ZAŁĄCZNIK NR 5

Gatunki docelowe ptaków objęte ryzykiem związanym z transmisją wirusa HPAI, które mogą być przekazywane do badań w kierunku HPAI:

Rodzina	Gatunek
Kaczki, gęsi i łabędzie (Anatidae)	czernica (<i>Aythya fuligula</i>)
	ogorzalka (<i>Aythya marila</i>)
	głowienka (<i>Aythya ferina</i>)
	helmiatka (<i>Netta rufina</i>)
	rożeniec (<i>Anas acuta</i>)
	świstun (<i>Mareca penelope</i>)
	cyranka (<i>Anas querquedula</i>)
	plaskonos (<i>Spatula clypeata</i>)
	krakwa (<i>Mareca strepera</i>)
	krzyżówka (<i>Anas platyrhynchos</i>)
	cyraneczka (<i>Anas crecca</i>)
	nurogęś (<i>Mergus merganser</i>)

	szlachar (<i>Mergus serrator</i>)
	gągól (<i>Bucephala clangula</i>)
	bielaczek (<i>Mergellus albellus</i>)
	edredon (<i>Somateria mollissima</i>)
	uhia (<i>Melanitta fusca</i>)
	markaczka (<i>Melanitta nigra</i>)
	łodówka (<i>Clangula hyemalis</i>)
	ohar (<i>Tadorna tadorna</i>)
	gęsiówka egipska (<i>Alopochen aegyptiacus</i>)
	gęś mała (<i>Anser erythropus</i>)
	gęgawa (<i>Anser anser</i>)
	gęś zbożowa (<i>Anser fabalis</i>)
	gęś tundrowa (<i>Anser rossicus</i>)
	bernikla kanadyjska (<i>Branta canadensis</i>)
	gęś krótkodzioba (<i>Anser brachyrhynchus</i>)
	bernikla białolica (<i>Branta leucopsis</i>)
	bernikla obrożna (<i>Branta bernicla</i>)
	gęś białoczelna (<i>Anser albifrons</i>)
łabędź czarnodzioby (<i>Cygnus columbianus</i>)	
łabędź krzykliwy (<i>Cygnus cygnus</i>)	
łabędź niemy (<i>Cygnus olor</i>)	
Perkozowe (Podicipedidae)	zausznik (<i>Podiceps nigricollis</i>)
	perkoz rdzawoszyi (<i>Podiceps ruficollis</i>)
	perkoz dwuczuby (<i>Podiceps cristatus</i>)
	perkozek (<i>Tachybaptus ruficollis</i>)
Bociany (Ciconiidae)	bocian biały (<i>Ciconia ciconia</i>)
Czapiowate (Ardeidae)	bąk (<i>Botaurus stellaris</i>)
	czapla nadobna (<i>Egretta garzetta</i>)
	czapla biała (<i>Egretta alba</i>)
	czapla siwa (<i>Ardea cinerea</i>)
Kormorany (Phalacrocoracidae)	kormoran (<i>Phalacrocorax carbo</i>)
Ptaki drapieżne (Accipitridae, Falconidae, Strigidae)	biełk (<i>Haliaeetus albicilla</i>)
	rybołów (<i>Pandion haliaeetus</i>)
	blotniak stawowy (<i>Circus aeruginosus</i>)
	myszolów włochoły (<i>Buteo lagopus</i>)
	myszolów (<i>Buteo buteo</i>)
	pustulka (<i>Falco tinnunculus</i>)
	sokół wędrowny (<i>Falco peregrinus</i>)
	jastrząb (<i>Accipiter gentilis</i>)
	krogulec (<i>Accipiter nisus</i>)
	uszatka (<i>Asio otus</i>)
	puszczyk (<i>Strix aluco</i>)
	puchacz (<i>Bubo bubo</i>)
Łyski, derkacze i chruściele (Rallidae)	wodnik (<i>Rallus aquaticus</i>)
	kokoszka (<i>Gallinula chloropus</i>)
	łyska (<i>Fulica atra</i>)

Bekasowate (Scolopacidae)	samotnik (<i>Tringa ochropus</i>)
	ostrzygojad (<i>Haematopus ostralegus</i>)
	sieweczka obrożna (<i>Charadrius hiaticula</i>)
	sieweczka rzeczna (<i>Charadrius dubius</i>)
Mewy, rybitwy i podobne (Laridae)	mewa siodłata (<i>Larus marinus</i>)
	mewa srebrzysta (<i>Larus argentatus</i>)
	mewa białogłowa (<i>Larus cachinnans</i>)
	mewa czarnogłowa (<i>Ichthyaetus melanocephalus</i>)
	mewa siwa (<i>Larus canus</i>)
	śmieszka (<i>Chroicocephalus ridibundus</i>)
	rybitwa rzeczna (<i>Sterna hirundo</i>)
	rybitwa białoczelna (<i>Sternula albifrons</i>)
rybitwa czubata (<i>Thalasseus sandvicensis</i>)	
Krukowate (Corvidae)	sroka (<i>Pica pica</i>)
	kawka (<i>Coloeus monedula</i>)
	gawron (<i>Corvus frugilegus</i>)
	wrona siwa (<i>Corvus cornix</i>)
Drozdy (Turdidae)	kruk (<i>Corus corax</i>)
	kwiczoł (<i>Turdus pilaris</i>)
	kos (<i>Turdus merula</i>)
Kurowate (Phasianidae)	śpiewak (<i>Turdus philomelos</i>)
	bażant (<i>Phasianus colchicus</i>)
Gołębiowate (Columbidae)	grzywacz (<i>Columba palumbus</i>)
	sierpówka (<i>Streptopella decaocto</i>)